

ТЕМА: УЗАГАЛЬНЮЮЧІ СТАТИСТИЧНІ ПОКАЗНИКИ

***1. Поняття про систему
статистичних показників і
зв'язки між ними***

***2. Види статистичних
показників***

***1. Поняття про систему
статистичних показників і
зв'язки між ними***

17 цілей, щоб змінити наш світ

Цілі сталого розвитку (ЦСР) є універсальним заклик до дій, щоб покінчити з бідністю, захистити планету та поліпшити життя та перспективи кожного, в усьому світі. 17 Цілей були прийняті всіма державами-членами ООН у 2015 році в рамках порядку денного сталого розвитку 2030

Індикатори для України

Державна служба статистики України

Етапи розробки методології статистичних показників:

1

ідентифікація явищ та процесів, що підлягають статистичному вивченню (визначення типу даних, що вимагають розробки), **формулювання мети, заради якої повинні бути обчислені ті чи інші показники** (наприклад, метою обчислення ВВП є вимір результатів і послуг, а також темпів економічного зростання).

2 вивчення змісту показників. Так, для обчислення показника національного багатства повинні бути точно визначені ті види економічних активів, які підлягають включенню до цього показника: фінансові та не фінансові, виготовлені та не виготовлені активи тощо;

визначення методів оцінки окремих показників, наприклад, типи цін, які повинні бути використані для оцінки різних видів економічних активів при обчисленні національного багатства: ціни придбання, відновлювальні ціни тощо

4 визначення основних

класифікацій, які повинні бути застосовані для розподілу досліджуваних економічних явищ на однорідні групи на основі тих чи інших критеріїв

5

Визначення основних джерел даних, необхідних для обчислення показників, а також процедури обробки зібраних даних з метою отримання узагальнюючих показників

Статистичний показник є цифровим виразом розміру того чи іншого явища

Якісний зміст показника
визначається сутністю явища і
знаходить своє відображення в назві:
народжуваність, урожайність,
рентабельність

Кількісна сторона показника
представлена числом та її
вимірником

Якісний зміст

Кількісна сторона

Соціально-
економічний зміст
явища

Модель показника

Числове значення
показника

Адекватність
відображення

Точність
вимірювання

Вірогідність
інформації

Рис. 1. Модель статистичного показника

Адекватність розглядається як
здатність показника відобразити
саме ту властивість, яка
передбачена програмою
дослідження

Функції статистичних показників:

→ пізнавальна функція

статистичні
показники надають
можливість визначити
фінансовий стан і
розвиток суб'єктів
господарювання

→ **управлінська функція**

статистичні показники є
важливим елементом
процесу управління на всіх
його рівнях

→ **контрольна функція**

статистичні показники
забезпечують нагляд за
станом діяльності суб'єктів
господарювання, особливо за
виконанням договірних умов

стимулююча функція

на основі статистичних
показників розробляються
норми підтримки суб'єктів
господарювання, визначення
пріоритетних цілей держави та
регіону, засобів їх реалізації

Система статистичних показників зумовлена зв'язком і залежністю між тими явищами суспільного життя, розміри яких і відображають у цифровій формі статистичні показники.

2. Види статистичних показників

Абсолютні показники

Абсолютні показники
відображають
розмір явища у відповідній
йому конкретній формі

Види абсолютних показників

1

Натуральні вимірники застосовуються для розробки статистичних показників, що характеризують величини явищ у властивій цим явищам натуральній формі. Так, наприклад, характеризується розмір виготовленої продукції в натуральному виразі (виробництво чавуну – в тонах, тканини – в метрах тощо)

2

Умовно-натуральні вимірники

застосовуються у тому випадку, якщо будь-який продукт має декілька різновидів, але необхідно визначити загальний підсумок виробництва, запасів або споживання всіх його різновидів

3

Трудові вимірники характеризують наявність, розподіл або використання трудових ресурсів в одиницях чисельності (чисельність працівників) або одиницях робочого часу (людино-година, людино-день, людино-рік) або витрати праці на виробництво продукції: фактичний обсяг відпрацьованого часу; обсяг часу, який слід витратити на випущену продукцію за нормами і фактично тощо

4

Комплексні показники - це одиниці виміру, що розраховуються як добуток величин різної розмірності. Саме так вимірюються виробництво електроенергії в кіловат-годинах, вантажооборот транспорту – тонно-кілометрах тощо

5

Вартісні вимірники дозволяють розробляти показники, які характеризують вартість виготовленої або реалізованої продукції, вартість запасів, обсяг різного роду доходів (заробітної плати, прибутку, надходжень до державного бюджету); вартість спожитих продуктів тощо. Вартісні вимірники дозволяють визначити загальні підсумки виробництва, реалізації, споживання різних продуктів тощо.

Відносні показники

Відносні показники

відображають відношення між
розмірами суспільних явищ в
абстрактній формі, в формі відношення

Розрізняють **7 видів відносних показників** (ВП):

- **виконання плану** – відношення фактично досягнутого рівня до запланованого рівня:

$$ВП_{вп} = \frac{y_1}{y_{пл}} \quad , \text{ де:} \quad (1)$$

y_1 – фактичний рівень показника;

$y_{пл}$ – плановий рівень показника

- **планового завдання** – відношення запланованого рівня до базового:

$$ВП_{пз} = \frac{y_{пл}}{y_0} \quad , \text{ де:} \quad (2)$$

$y_{пл}$ – плановий рівень показника;
 y_0 – базовий рівень показника

- **динаміки** — відношення фактично досягнутого рівня до базового рівня:

$$ВП_{\partial} = \frac{y_1}{y_0} \quad , \text{ де:} \quad (3)$$

y_1 — фактичний рівень показника;

y_0 — базовий рівень показника

Відносний показник динаміки

характеризує зміну явища в часі і показує, в скільки разів збільшився (або зменшився) рівень показника в порівнянні з будь-яким попереднім періодом.

- *структури* – відношення частки до цілого в межах однієї сукупності:

$$ВП_{стр} = \frac{f_i}{\sum f_i} \quad , \text{де:} \quad (4)$$

f_i – частка в сукупності;

$\sum f_i$ – обсяг сукупності

Відносні показники структури характеризують частину окремих частин в загальному обсязі сукупності, їх розраховують як відношення числа одиниць (або обсягу ознаки) в окремих частинах сукупності до загальної кількості одиниць (або обсягу ознаки) за всією сукупністю.

• **координації** – співвідношення окремих частин цілого, одна з яких приймається за базу порівняння в межах однієї сукупності:

$$ВП_{коор} = \frac{f_i}{f_{i+1}} \quad , \text{ де:} \quad (5)$$

f_i – частка цілого i ;

f_{i+1} – частка цілого $i+1$.

До показника координації відносять, наприклад, показники, що характеризують співвідношення між чисельністю міського і сільського населення, між чисельністю робітників і службовців, чисельністю чоловіків і жінок, величиною позикового і власного капіталу банку і т.д.

• **порівняння** – просторові, територіальні порівняння, які характеризують співвідношення однойменних показників, які відносяться до різних об'єктів або територій:

$$ВП_{пор} = \frac{f_A}{f_B} \quad , \text{де} \quad (6)$$

f_A – однойменний показник явища А;

f_B – однойменний показник явища Б.

Такий вид відносних показників застосовується для порівняльної оцінки рівня розвитку країн і регіонів, а також для оцінки результатів діяльності окремих підприємств галузі.

• **інтенсивності** показують ступінь поширеності досліджуваного явища в певному середовищі, наприклад, щільність населення, фондомісткість, фондovіддача тощо:

$$B\Pi i n t = \frac{V_A}{V_B} \quad , \text{ де} \quad (7)$$

V_A – обсяг явища А;

V_B – територія поширення.

Дякую за
увагу!
Гарного
дня!